

Esej

Primož Obal

Kdaj bo konec ?

Zbirka Kdaj bo konec...

Naslov: Esej Kdaj bo konec ?

Zbirka Kdaj bo konec...

Tipologija dela: esej

Knjiga za področje: zgodovine, sociologije, filozofije, prava

Izdano v samozaložbi: Primož Obal, Cankova 25b, 9261 Cankova

E-knjiga, spletno mesto objave: <https://www.obal-invent.si>

Avtor: mag. Primož Obal, SICRIS: 40821 (izven evidence ARRS)

Kraj izdaje: Cankova

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici
Ljubljana:

[COBISS.SI](https://cobiss.si)-ID [191784707](https://cobiss.si/191784707)

ISBN 978-961-96125-4-5 (PDF)

datum: april 2024

PROLOG ... 5

UVOD ... 6

TEMA ... 6

NAPOTKI ZA BRANJE ... 7

PRIDRŽKI ... 8

DOPOLNITEV TEME ... 10

1. NAČIN ISKANJA REŠITEV ... 11

1.1. Zgodovinski način iskanja rešitev ... 11

1.1.1. Kako razumeti ero ... 13

1.1.1.1. Kdo omejuje ... 14

1.1.1.2. Zakaj se omejuje ... 15

1.2. Posledični način iskanja rešitev ... 20

1.3. Sociološki način iskanja rešitev ... 22

1.4. Psihološki način iskanja rešitev ... 24

1.5. Filozofski način iskanja rešitev ... 25

1.6. Metoda naključij ... 26

1.7. Metoda ponavljanj ... 28

1.8. Marksistična vodila ... 28

2. SPODLETELI POSKUSI ...	29
2.1. Revolucija ...	30
2.2. Ustavne pravice ...	31
2.3. Nacionalizem ...	32
2.4. Komunizem ali socializem ...	32
3. UGOVORI ZOPER SPREMEMBO IN KONEC ERE ...	34
3.1. Ali je konec ere akt razuma ali akt objektivnih kriterijev ...	35
3.1.1. Ugovor konkurence ...	36
3.1.2. Ugovor izziva ...	39
3.2. Delovanje zgornjega sloja ...	41
3.3. Delovanje držav ...	41
3.4. Mednarodno delovanje ...	42
3.5. Evropska unija ...	42
4. POSKUS DEFINICIJE ERE ...	43
4.1. Razlikovalni sociološki kriteriji ...	45
4.2. Povezovalni sociološki kriteriji ...	46
4.3. Abduktivne družbene skupnosti ...	46
5. POSKUS DEFINICIJE SPREMEMBE ERE ...	47
6. POSKUS DEFINICIJE KONCA ERE ...	51
7. VZROKI ZA KONEC ERE (VULGARIS) ...	54

8. HIPOTEZA KONCA ERE ... 56

9. NAVEZA NA PROPAD (STARIH) SREDOZEMSKIH CIVILIZACIJ ... 56

10. PADEC PRISILE ... 57

10.1. Vmesna pot ... 57

11. PADEC ZLORAB ... 60

Kdaj bo konec ...

Prolog

Vedno me je zanimalo čemú se zgledujemo po zahodnem svetu, potem, ko je več kot očitno, da ima težave in je že od Francoske revolucije naprej na obronkih dekadence. V nečem se moram sigurno motiti, da z razliko od drugih, ne najdem racionalne obrazložitve. Ne motim se pa v zaključku, da konec prihaja, neizbežen in naravno pričakovan.

U v o d

Ker je jasno, da konca še ni na vidiku, se postavlja vprašanja, kaj preprečuje njegovo udejanjanje. Pa ne, da ne bi bili podani številni poizkusi, očitno le prikazovanja, kaotičnega stanja zadnje zore, kar lahko beremo kot, katastrofe, depresije in pandemija. Vseeno slednje pretresne situacije, zgradbo družbe, niso omajale z zadnjim potiskom čez rob, da bi povzročile konec ere.

T e m a

Kaj torej podaljšuje konec ere.

Napotki za branje

Kot avtor želim opozoriti na posebnost slednje razprave. Namenoma uporabljam menjajoč slog podajanja vsebine, ko enkrat tvarino podajam jaz, drugič pa jo podajam objektivno. In ravno pri splošnem podajanju snovi, je razprava dana na javno tnilo. Sam kot pravnik nisem zgodovinar, sociolog, psiholog in biolog, pa vseeno želim razpravo na slednjem področju. Morebiti celo kot ideja renesančnega prebujanja.

Zlitje objektivne stvarine s subjektivnim mišljenjem ponuja jedro eseja.

Upanje, da je moje razmišljanje v prid kolesu gibanja sveta, pa temelji na enostavni ugotovitvi. Ves razvoj zdravstvene, socialne in družbene misli, ne preprečuje konfliktov sveta. Ves razvoj matematične in fizikalne znanosti, ne preprečuje upad kognitivnih sposobnosti. In končno, ves razvoj tehnologije ne preprečuje revnih področij sveta.

Zato si upam o stanju v družbi govoriti, kot o splošno znanih okoliščinah. Slednje podajamo ter razumemo kot občestvo. Seveda pa občestvo ljudi že dolgo ni isto misleče, isto vrednostno usmerjeno in izročilno unitarno. V tem je objektivna stvarina postavljena na javno tnilo kritike.

Pridržki

Pri oblikovanju lastnih mislih ne morem mimo znanstvenega podajanja tematike. Lahko izhajam iz hipotez pozitivnega ali negativnega konusa. Praktično nemogoče je izluščiti postavitev hipoteze v enem stavku, katera naj poda odgovor na vprašanje, kdaj bo konec ere. Ustrezneje je sprva postaviti pridržke, na kaj se hipoteza ne bo nanašala.

Tako v slednji razpravi upoštevam, da je občestvo sveta zbor religij, kulture, politik, nacij, tradicij,... Slednje pravice in svoboščine so zaščitene z deklaracijami in konvencijami.

Nadalje upoštevamo, da je sodobna družba omogočila rast prebivalstva sveta, kar pomeni, da omogoča pogoje za življenje.

Moderni ustroj upravljanja držav, večdržavnih unitarnih tvorb in mednarodnih organizacij, postavlja temelje za njihovo preživetje.

Minimalistično gledano deklarirane pravice uživajo zaščito v tvorbah ljudi, zaradi česar nataliteta prebivalstvo narašča.

Pa je res minimalistično postavljena hipoteza zadostna. Vsekakor zanemarja negativen pridržek. Tisto kar ni v redu, pa lahko predstavlja tematiko za postavljene hipotez.

Podajam pridržek, da so pravice in svoboščine, zaščitene z deklaracijami in konvencijami, neupoštevane v vseh konfliktih sveta.

Rast prebivalstva je povezana z večanjem humanitarnih težav.

Državne tvorbe varujejo svoje državljane in somišljenike.

Tako bi lahko postavil hipotezo, da deklarirane pravice ne uživajo zaščito v tvorbah ljudi. Povečanje prebivalstva pa ogrožajo humanitarne težave in konflikti.

Pomeni, da uveljavljeni mehanizmi delovanja in upravljanja z ero ne nudijo rezultatov. V tej zvezi postavljam hipotezo, da je potrebno odgovor na vprašanje, kdaj bo konec ere, iskati izven uveljavljenih mehanizmov. Uporaba razuma nas sili v prenovo misli. Miselni procesi pa izhajajo iz vzročno-posledične verige. Slednjemu lahko rečemo tudi sklepanje in potrjevanje sklepov.

Odgovor se tudi ne nahaja v sedanjosti, temveč v prihodnosti. Za korak naprej, pa potrebujemo tudi korak nazaj. Kako se pride do utopije, pa je predmet zbirke esejev: Kdaj bo konec...

Dopolnitev teme

Za iskanje odgovora na vprašanje, kaj podaljšuje konec ere, je potrebno odgovoriti tudi na vprašanje, kdaj bo konec ere. Namreč sintagma podaljševanja inharentno vsebuje tudi predvidevanje konca.

V kakšnem razmerju se nahaja podaljševanje in konec pa več v razpravi.

V tem eseju ne bom podal dodatna naziranja o začetku ere, saj bom izhajali iz objektivnih dejstev, obstoja prvih civilizacij.

(1) NAČIN ISKANJA REŠITEV

Da bo sestavek nudil zraven subjektivnega mnenja tudi empirično podlago, začnimo z načinom iskanja rešitve ne temo podaljševanja konca ere.

(1.1.) ZGODOVINSKI NAČIN ISKANJA REŠITEV

Iskanja rešitev se lahko lotimo na več načinov. Če črpamo po debelu znanosti je zgodovinsko razumevanje, spoznavna podlaga za iskanje odgovora na spremembe v družbi. V naslovni zadevi, za iskanje odgovora na nespremembe v družbi.

Postavlja se vprašanje dvomljivca ali je preučevanje zgodovinskih dogodkov nekaj eksaktnega. Diverziteta dogodka je namreč odvisna od obširnosti različnih vidikov dogajanja. Slednje jasno nakazuje, da je lahko eksaktnost v podrejenem vidiku, če verjamemo zgodovinopisju. Jaz osebno verjamem tako dolgo, dokler ne pridem pri prebiranju do protislovnih zaključkov ali himničnega podajanja

tematike.

Verjetno v obdobju prvih civilizacij razumevanje vloge posameznik v družbi ni bila humanistična. Tako grški in rimski svet v čaščenju božanstev in militantnosti, takrat ni videl težave. Podobno renesansa ni želela, da bi vladarji izgubili krone.

Vse dokler se ni zgodilo leto 1789. Takrat v Evropi niso vladala historična plemena, katera bi častila naravne ali celo nepojasnjene pojave. Vseeno pa ponuja 18. stoletje vedno bolj močan zagon poti nazaj. Neoklasicizem je silil nazaj v antično (klasično) obdobje.

Poskus novega zagona rimskega sveta ponujajo totalitarni režimi 20. stoletja. Seveda s poudarkom na božanstvu in militantnosti. Skupaj z nacionalizmom so predstavljali pogubo družbe. Torej konec ere ? Nikakor ne, usmeritev družbe je kot celota telesa, zavrnila totalitarnost, zato do konca ni prišlo.

Zato zgodovinopisje ne ponuja rešitve, kdaj bo prišlo do konca ere. Je pa popolni argument, kateri utemeljuje podaljševanja njenega konca.

(1.1.1.) KAKO RAZUMETI ERO

Najprej bom podal splošni opis pojma era. SSKJ podaja pri geslu *êra* sledeči zapis: omejeno trajanje z razmerami, okoliščinami, stvarnostjo vred. Podoben zapis podaja SSKJ tudi pri geslu *epóha* in *dôba*.

Ravno omejeno trajanje povzroča miselni izziv, na kakšen način razmejiti družbeno stvarnost.

Izhajam iz predpostavke svobodnega rojstva, katero je začelo ero svobode. Zanihanje, da svobode ni, bi pomenilo konec ere svobode. Temu ne pritrujem, torej era svobode traja še naprej.

Omejevanje svobode pomeni okoliščino, katera definira ero omejevanja svobode. Njen konec bi se zgodil, ko bi prenehalo njeno omejevanje.

V tem delu bomo obravnavali ero omejevanja svobode, katera traja že od prvih civilizacij naprej in se še ni končala.

Tako sobivata hkratno era svobode in era omejevanja svobode. Vendar pa nam stvarnost oblikuje omejevanje svobode. Slednje je temeljni predznak družbe, katera omejuje svobodo.

(1.1.1.1.) KDO OMEJUJE

V slednjem sestavku ne bom problematizirali konflikte, depresije in pandemijo. Začel bomo pri glavi in kot prvo opozoril na omejevanje človeka s svobodo drugih. Pri tem lahko razširimo omejevanje širše na habitate drugo živečih bitij.

Ali si je vladajoča elita prilastila omejevanje drugih ? Ali si je vladajoča elita prilastila odločanje o omejevanja svobode s strani drugih svobodnih ?

Lahko podam stališče, da lahko s svojo svobodo razpolaga le vsak posameznik. V vsakodnevno interakcijo prihaja zgolj s pridržkom, da bo moral del svobode omejiti, tudi deliti. Zato mu svobodo ne omejuje le vladajoča elita, temveč vse družbene institucije.

Pri tem ne zanemarjam svobodo duha, kot psihološki moment, vendar pa slednje presega temo razprave. Pri tem ne kot odvečno, saj ne gre za balast, temveč nov vidik, pridržan za drugo razpravljanje. Tako si človek svobodo omejuje tudi sam.

(1.1.1.2.) ZAKAJ SE OMEJUJE

Dojemanje svobode drugih, kot prisilo, ne rešuje tematike. Če lahko svobodo drugih, zagotovimo le s prisilo, potem zagotovljena svoboda, ni svobodna, temveč je prisilna.

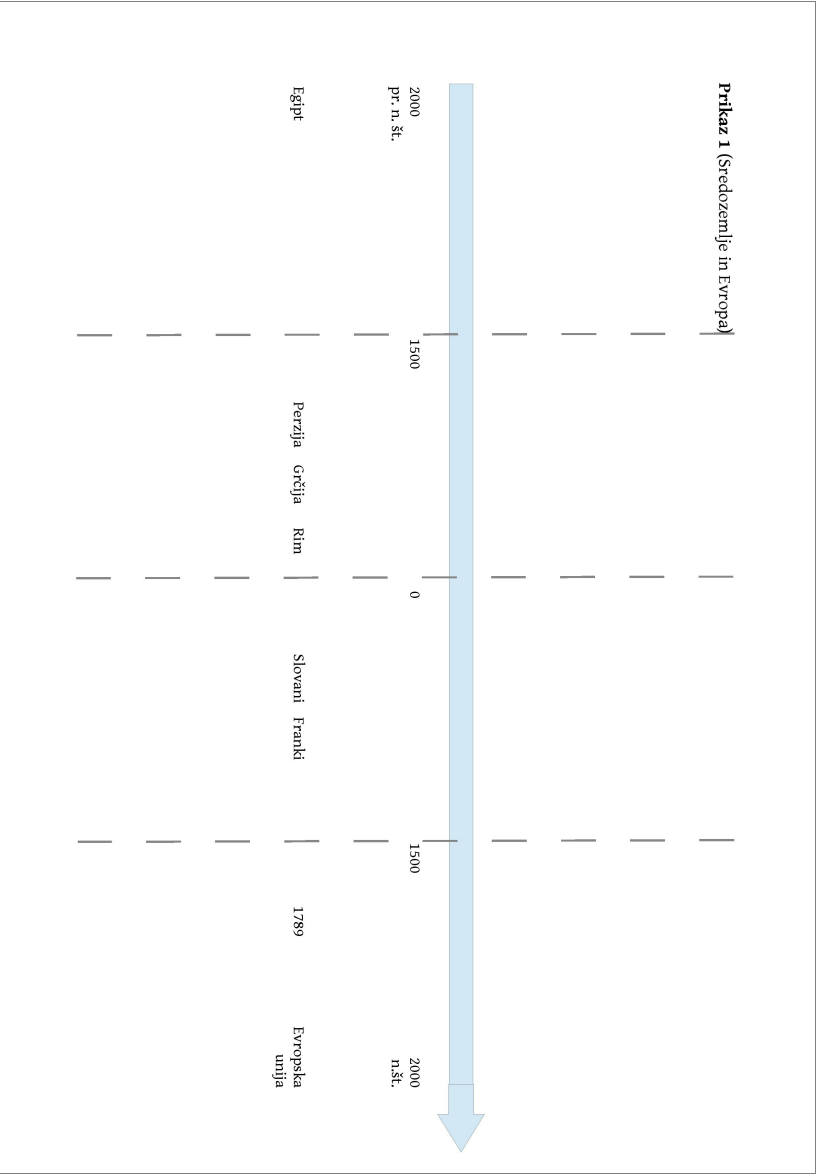
Če pa vidi človek v omejevanju sebe, doprinos k boljši družbi, potem pa je rešitev lahko hitro na dlani.

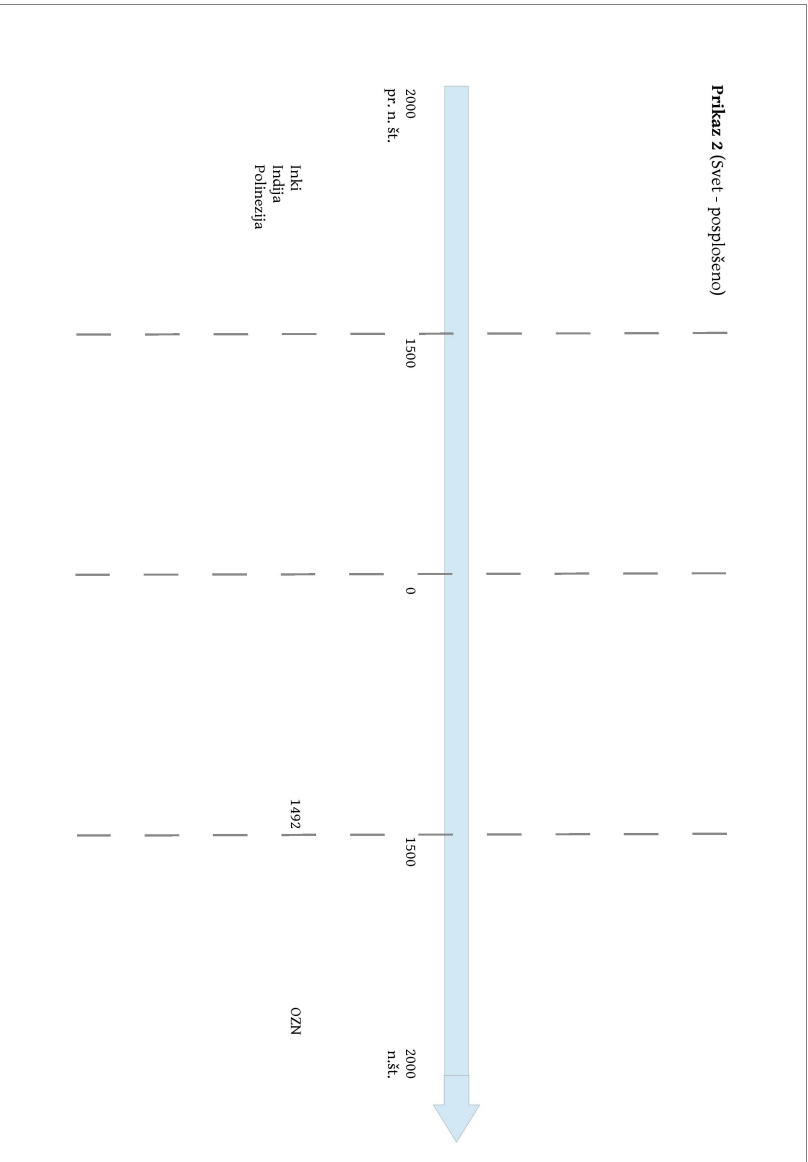
Moderna dogma družbene ureditve:

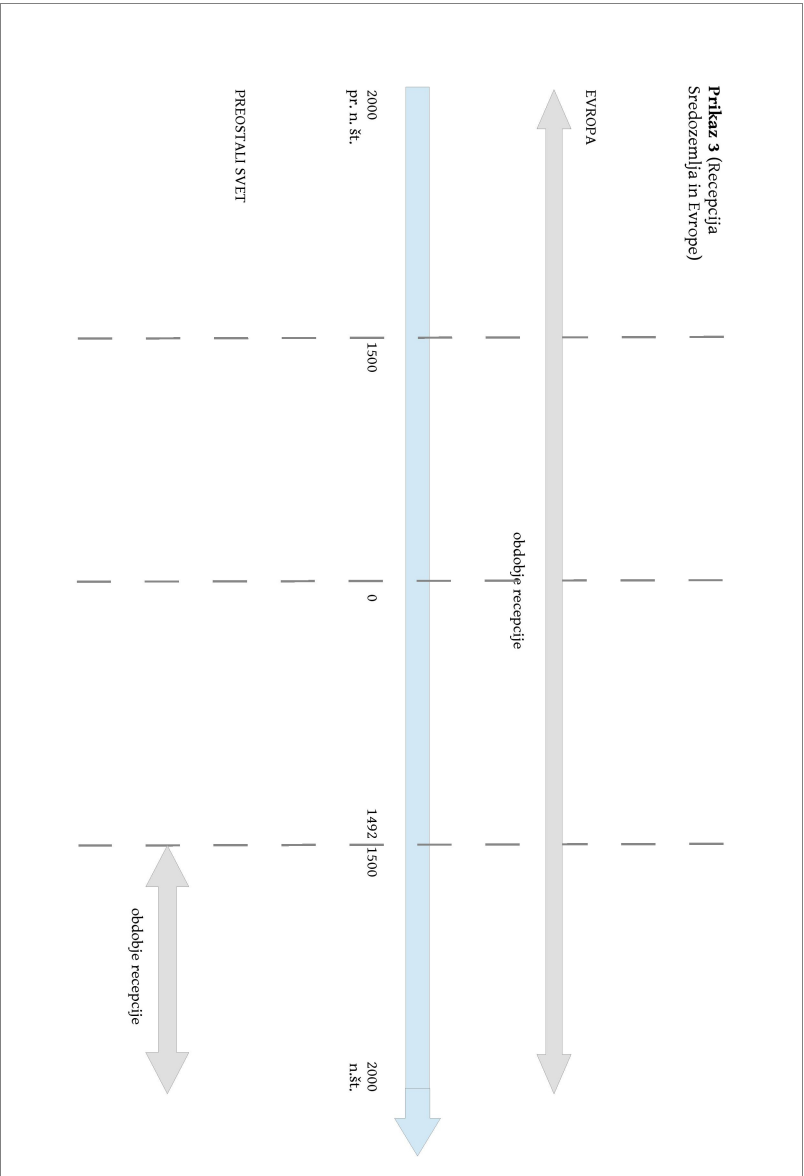
Preprečevanje kolapsa družbene ureditve, utemeljuje delovanje družbe v smeri varovanja ustavnih pravic. Na slednji način se prepreči brezvladje. Da se lahko družbena ureditev nadaljuje, je kršitev ustavnih pravic nedopustna. Merilo za razsojo pa ponuja pravni sistem.

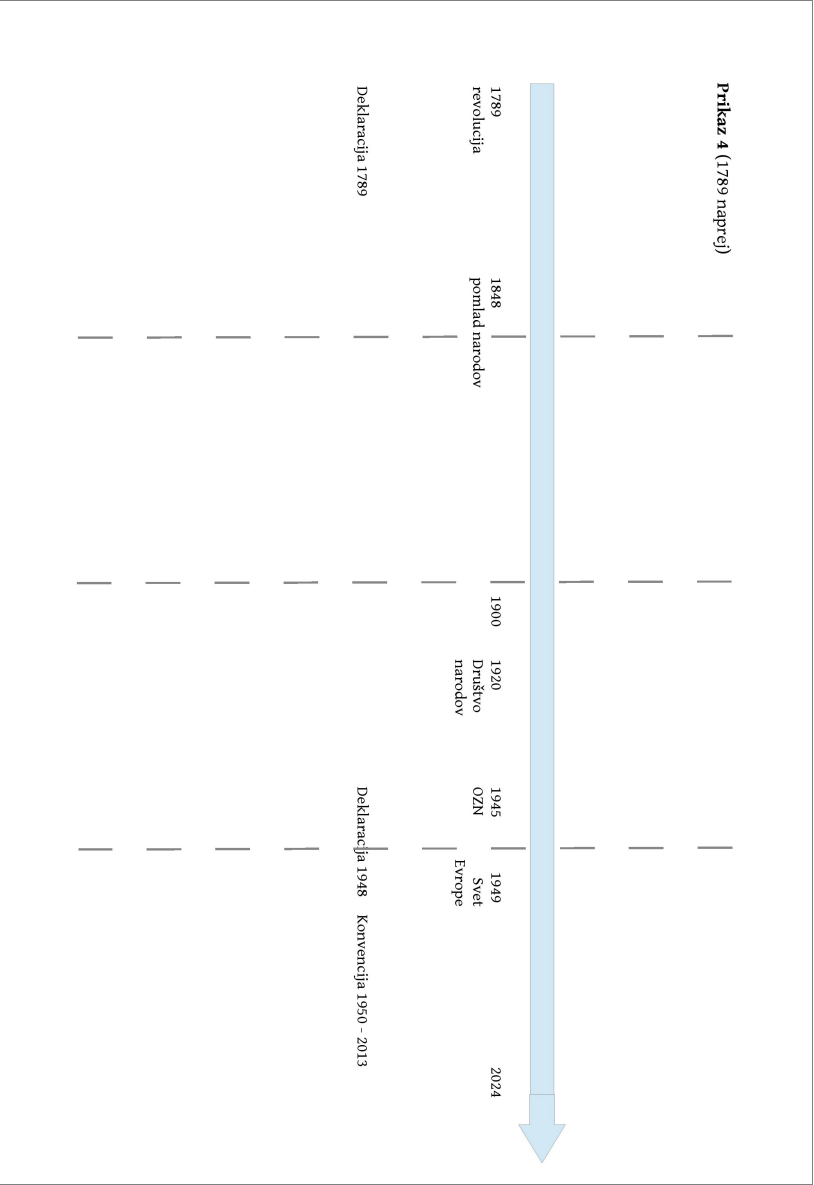
Sam zastopam stališče, da se proklamacije demokratičnih držav sklicujejo na ustavno ureditev. Slednje je merilo družbe. Zato lahko govorimo o družbenem redu ustavne ureditve. Gre za družbeni sistem, katerega delovanje določa ustava. Ko je torej vladarja zamenjala ustava. Lahko govorimo o **ustavni dobi moderne družbe**.¹

¹ Ustavo je imela tudi bivša država Jugoslavija, proklamirana kot socialistična republika.

(1.2.) POSLEDIČNI NAČIN ISKANJA REŠITEV

Lahko se poglobimo tudi v logično metodo iskanje rešitev. Eden izmed miselnih procesov je induktivno razmišljanje, katero nas vodi po polju induktivnega sklepanja. Če ne odmislimo vrednostne sodbe, sledi varieteta zaključkov in vedno novih vprašanj: zakaj, čemu, na kakšen način... ?

Zgolj objektivne vzročno-posledične verige ne ponujajo družbenih kriterijev za razmišljanje o posledicah. Namreč gonilo sprememb in končanja družbenega procesa je vrednostna odločitev. Kot tako nam polje indukcije ponuja množice vzročnih zvez, ko dodajamo vrednostni odnos posameznika, manjših ali večjih družbenih skupin, narodnih skupnosti ali celo družbe.

Polje indukcije lahko štejemo kot dober začetek. Ponuja nam objektivne usmeritve. Vseeno pa je način iskanja vzroka *prolongacije* družbeni proces.

Kot primer lahko navedemo družbeno planiranje gospodarstva. Petletke v socializmu so dosegale raven posledičnega sklepanja. Vseeno pa jim je manjkal družbeni konus, na način, da je ideja planiranja družbe, zanemarila kreativnost človeka. Da se družbe ne da planirati, pričajo tudi drugi primeri.

Prikaz 5 (posledični)

[illegible]

(1.3.) SOCIOLOŠKI NAČIN ISKANJA REŠITEV

Sociološko gledano se je lahko konec ere zgodil s Francosko revolucijo. Zopet pravice svobode zapisane v Deklaraciji iz leta 1789 ne živijo. Če vpogledamo v 1. člen in ga tudi citiramo: „Ljudje se rodijo in živijo svobodni ter enaki v pravicah. Družbene razlike smejo temeljiti samo na splošnem interesu.“, tudi naletimo na omejitve splošnega interesa. Slednje lahko razumemo kot omejevanje svobode (seveda v družbenem interesu).

Krilatica, da se ljudje rodijo svobodni in predvsem da živijo svobodno, naleti na posebna pravila (vsakokratne) družbene ureditve.

Tako v 21. stoletju velja Deklaracija iz leta 1948, pa vseeno divjajo vojne, tudi v Evropi. Nekako na splošni ravni postane razumljivo: na ravni prvin: (prvič) da nekaj ni v redu in (drugič) vendarle vztraja in sili kolo v pogon.

Je pa 1. člen Deklaracije iz leta 1948 pravilno povzel osnovne in hkrati najpomembnejše pravice, katere predstavljajo celoto: „Vsi ljudje se rodijo svobodni ter imajo enako dostojanstvo in pravice. Dana sta jim razum in vest, in bi morali drug z drugim ravnati v duhu bratstva.“. Omejevanje svobode lahko trči torej le ob pravice drugih.

Povedano drugače, pravice posameznikov so omejene s pravicami drugih posameznikov. Izhajajoč iz vsakega posameznika, se določijo merila za omejevanje. Pravnik bi slednjemu rekel „tehtanje pravic z uporabo ustreznih metod, tehnik in miselnih procesov“. Ali gre za univerzalna pravila ali pa pravila odvisne od vsakokratne družbene ureditve, pomeni kakovostni kriterij razlikovanja. Od kakovosti pa je odvisen potek vsega ...

Glede komentatorjev sociološkega razumevanja, obstaja mnogo teoretikov od prvih zapisov človeka naprej (o tem celo znanstvena disciplina sociologija). Med najstarejšimi (nam znanih) komentatorjev, so celo zapisani viri, kateri urejajo življenje družbe, tudi s pravili sankcioniranja.²

Zanimivo je razumevanje prvotnih (arheoloških virov), ko se je svoboda (upodobitev lova), sprevrnila v čaščenje božanstev (hieroglifi Egipta) in šele potem (pravilno hkratno) v postavljanje pravil družbe (klinopis ljudstev Mezapotamije). Prvotno je veljala svoboda, v nadaljevanje ere, se je sprva neomejeno odvezala, potem pa postopoma omejeno dajala nazaj, vse do izdaje Deklaracije iz leta 1789 (povedana na preveč hiter način).

Lahko postavim tezo, da se je preboj dosegel s ponovnim postopnim uveljavljanjem svobode. Vendar svoboda v vsej svoji neomejenosti še

2 Sergij Vilfan, Uvod v pravno zgodovino, Uradni list RS, 2012, str. 25.

ne živi. Potemtakem ne moremo govoriti že o koncu ere, temveč kvečjemu šele o (postopni) vrnitvi na njen začetek (kateri je še oddaljen).

Vsekakor misleci in njihove ideje, ter dejansko kolo družbe ne tečeta usklajeno (primerjaj starogrško razumevanje družbe in uveljavljeno starorimsko diktaturo, katera je na časovnici nasledila prvo demokracijo).

(1.4.) PSIHOLOŠKI NAČIN ISKANJA REŠITEV

Psihologsko nastaja brezno neidentifikacije v družbi nasprotij. Ko se psihologsko doseže enega od opevanih ciljev, se ne doseže tudi drugih ... Padec v brezno obupa je zelo verjeten.

Podaljševanje in konec ere v povezavi s psihološkim momentom, je primerjati s statističnimi podatki organiziranosti psihološke asistence. Gre nedvomno za mlajšo in v 20. stoletju popularizajočo se znanost.

Slednje ni ponujala večje spoznavne vrednosti v času Egipta in Perzije. Tako se je v starogrškem in starorimskem svetu še vedno

spajala z čaščenjem božanstev. Slednje se je tudi impliciralo v srednjem veku, kjer se odrešitev najde v cerkvenih naukih.

Vsekakor pa spopadanje s psihološkim razumevanjem sveta, obstaja že od začetka človeštva.

Rezultat reševanja (spopadanja s psihološkim razumevanjem sveta) pa je izkazan čez zgodovino, ko torej era še vedno traja. Kot taka psihološka teorija ne ponuja načina rešitve vprašanja: kdaj bo konec ere. V kolikor se obravnava le posameznik v odnosu do družbe, slednje ne more reševati vpliva družbe na posameznika. Smer je zgolj enostranska. Tako tudi posameznik ne more povzročiti konca ere.

(1.5.) FILOZOFSKI NAČIN ISKANJA REŠITEV

Filozofska obravnava tematike vztrajanja, je preveč obširna in vendarle pridržana mislecm. Zgolj preslikava in adaptacija filozofskih vedenj, očitno ne ponuja rešitve. Gre za isti zaključek kot pri psihološki metodi iskanja rešitev na vprašanje: kdaj bo konec ?

Vendarle pa zbrano miselno delo razglabljanja o svetu, ponuja podlago (izhodišče). Tako je bilo že v antiki. Pa vseeno se je

podaljševanje ere vztrajno nadaljevalo.

Toliko kot je filozofija spoznavna, pa ne more biti glavni motor konca ere. Razen če je sprejeta univerzalno v sledenju zgolj njenega cilja. Slednje pa nasprotuje razumevanja mnogokratnosti človeškega spoznanja, katero je multipliciralo različne filozofske šole.

(1.6.) METODA NAKLJUČIJ

S slednjim načinom iskanja rešitev lahko preko zmede (kaosa) najdemo naključne vzporednice. Postavlja se vprašanje ali nas bo slednja minimalistična tehnika iskanja rešitev ustrezno zadovoljila. Praktičnega človeka sigurno bo. Zelo natančne (pedantne) iskalce rešitve, pa niti ne.

Slednji način izhaja iz predpostavke velikega nereda (kaosa), kar pomeni, da se zanika sposobnost človeškega nadzorovanja oblikovanih pravil življenja. Postavljena pravila se ne upoštevajo, kar ustvarja zmedo.

Praktik bo zgolj za potrditev svoje ideje zastopal stališče, da se naključja dogajajo, kar pomeni, da ni potrebno postavljanje pravil.

Tako ne verjame ponavljanju, temveč izhaja iz popolne odsotnosti človeškega vpliva na urejanje. Kot tak postavlja tezo, da zmeda deluje že od začetka človeštva. Za slednji zaključek ponuja vzporednice za prihodnost. Kar pomeni, da se bo kaos v prihodnosti nadaljeval, kar pomeni, da ni možnosti za novo ero.

Pedantni iskalec rešitve, pa bo pri obstoju kaosa, našel številne ugovore. Vse z željo, da ovrže kaos in oblikovanju pravil življenja postavi odločilen predznak. Vendar pa natančnež na slednji način, ne more ponuditi rešitve na vprašanje, kdaj bo konec ? Tako tudi spoznavno ni sposoben odgovoriti na vprašanja: zakaj se era podaljšuje ?, saj smatra, da človek življenje obvladuje z oblikovanjem pravil.

Spoznavna vrednost se bi lahko skrivala ne sredini med kaosom in oblikovanjem pravil.

(1.7.) METODA PONAVLJANJ

Ponavljjanje ustvarja vzorec, kar nas lahko pomiri pri potrjevanju natančnosti (eksaktnosti). Postavlja se vprašanje, če je zadostna. Slednja rešitev je v prid pedantnemu iskalcu rešitev, vseeno pa postavlja na glavo idejo, da človek oblikuje pravila. Glede na slednji način razmišljanje, je na človeku breme ponavljanja vzorca. Če slednje povežemo s stanjem prelaganja konca ere, je seveda moč konca ere, najti le pri človeku, kateri se naj več ne ponavlja.

Logični koncept: odreka ponavljanju, pa je toliko težje izvršiti v realnosti. Problem predstavlja izvršitev v samem življenju.

(1.8.) MARKSISTIČNA VODILA

Razlog prolongacije se najde tudi v marksističnih vodilih, obstoja večih razredov, torej nadrejenih in podrejenih. Čeravno slednja filozofska smer predstavlja kompilacijo dosežkov filozofije in odraz zgodovine, pa peša celotna zgodba pri izvršitvi. Naša naloga tako ni, da bi dopolnjevali marksistično ideologijo.

(2) SPODLETELI POSKUSI

Posebno poglavje bomo namenili poskusom spremembe toka človeške zgodovine. Povzeli bomo družbeno masovna gibanja.

Med njimi časovno najprej nastopi revolucionarna oblast v Franciji.

Potem sledijo poskusi vpeljave demokracije, večinoma s težavo. Slednje se nanaša na uveljavitev ustav in ustavnih pravic.

Kronološko sledi delitev Evrope po vojnah in nacionalni apetiti.

In nazadnje socializem (ali komunizem).

Temeljni ugovor, da je šlo za masovna gibanja, predstavlja obstoj vodilnih posameznikov ali ožje skupine.

(2.1.) REVOLUCIJA

Francoska revolucija³ je odprla začetek konca. Pri tem je bil začetek surov in krvav, kot to velja za obdobje novega (srednjega ?) veka. Revolucija je po uvodnem prizoru nasilja, počasi začela pešati.

Izključno z nasiljem se je napovedala sprememba ere. Glede na žrtve bi lahko zatrdili, da se je napovedal konec družbeni ureditvi.

Pa je bilo temu tako ?

Vsekakor najrevnejši sloj, kateremu ni bilo nudeno osnovno formiranje življenja: izobrazba, zdravstvo, ... ni imelo nobenih možnosti, da bi se pri njih zgodila sprememba ali celo konec ere. In ravno slednje je vzrok, da do konca ere ni prišlo.

Sprememba se je čutila le pri določenih nosilcih (titularjih) pravic.

Slednje vsekakor ne pomeni konca ere. Gre le za spremembo.

Najpomembnejši pridonos k spremembi je pomenila Deklaracija iz leta 1789.

³ Sergij Vilfan, Uvod v pravno zgodovino, Uradni list RS, 2012, str. 113.

Deklaracija pa ni imela moči konca ere, saj posameznikom ni priznavala formuliranih pravic, kot tista iz leta 1948.

(2.2.) USTAVNE PRAVICE

Ustavne pravice niso v ničemer omogočale dviga najnižjega sloja.

Slednje ni enačiti z dvigom množic.

Dvig množic bi lahko razumeli kot ustavno pravico do protesta, vseeno pa je bil razhod med najbogatejšimi in najrevnejšimi, enormen. Če zanemarimo premoženjski vidik, se postavlja vprašanje, v kolikšni meri je bil namen dviga množic, zagovarjanja naravnih pravic. V kolikor je šlo le za merljive pravice v količinah, slednje ne more pomeniti konca ere. Lahko pa seveda sproža spremembe.

(2.3.) NACIONALIZEM

Preveliko je bilo doživetega na slednjo temo. Tehnica se prevesi v temačne izkušnje in grozodejstva.

Vsekakor nacionalizem ne more pomeniti konca ere, saj gre za sistem vodenja družbe, katera povzroča povečevanje le enega.

Vseeno s tako rušilno močjo, pa nacionalni apetiti niso povzročili konca era.

(2.4.) KOMUNIZEM ALI SOCIALIZEM

Ne bomo razpravljali o zapolnjevanju slednjih tērminov, ker ne manjka teoretikove tega področja.

V osnovi pomeni gibanje z željo po zrušitvi ere. Kot taka je imela slednja ideologija vsekakor rušilno moč.

Vsi vemo kako se je končalo.

Vendar pa Komunistični manifest iz leta 1848 ne dosega stopnje naravnega prava kot Deklaracija iz leta 1948, zato mu ni pripisati konca ere.

Zgolj rušilnost ne zagotavlja konca družbe.

(3) UGOVORI ZOPER SPREMEMBO IN KONEC ERE

Seveda, se postavlja ugovor, da lahko do konca era pride zgolj preko objektivnih kriterijev in ne subjektivnih želja. Torej preko kriterijev, kateri niso premišljeni in se ne morejo tvoriti (formirati) v mislih ljudi. Morebiti celo, ker so sami del ljudi, kot naravni zapis. Recimo, da je Egipt prenehal vladati na širšem območju, zato, ker je vzniknila starojudovska in perzijska kultura. Otok Kreta (minojska kultura) ni delila kontakta z drugim svetom. Čim pa se je začel oblikovati starogrški svet na celini, pa je prišlo do propada kulture. Starorimski svet je militantno porazil strogrški svet. Starorimski svet je porazilo priseljevanje novih ljudstev. Ali lahko slednjim propadom (drugi razvoju) civilizacij dajemo predznak moči za konec ere ?

Ugovor zoper spremembe je lahko tudi nadvlada nad drugimi. Slednji za ohranitev titularstva omejujejo spremembe. Vendar pa elite niso mogle preprečiti spremembe ere. Postavlja se vprašanje ali se je spremenila era, ali pa se je le preneslo titularstvo. Ali zaradi tega elite preprečujejo konec ere ?

Tako konca ere ne želijo države, katere povezujejo ali razdeljujejo. Državni predznak ne more povzročiti konca celotne ere za vse države.

Tudi mednarodno sodelovanje se aktivira le ob nastopu katastrof, da se prepreči sprememba v škodo civilizacije.

Evropska unija pa predstavlja le eno od številnih ekonomskih skupnosti držav na svetu in je kot taka indiferentna za spremembe ali konec ere, kar se tiče delovanje raznovrstnih tvorb družbe.

(3.1.) ALI JE KONEC ERE AKT RAZUMA ALI AKT OBJEKTIVNIH KRITERIJEV

Okoliščine sodobnega življenja kažejo na recepcijo spoznanega. Tudi danes se recepira⁴ (ker še vedno traje) rimsko pravo in to na neposredni način (latinski reki pravne teorije). Filozofija antike sicer prodira posredno. Antični svet pa ponuja tudi zbir matematike, astronomije,...

Pomeni, da agonijo dobe nadaljuje recepcija. Slednje pomeni akt razuma.

Lahko bi zaključili, da ravno razum preprečuje konec ere.

⁴ Primerjaj s SSKJ: recipirati: sprejeti, prevzeti.

(3.1.1.) UGOVOR KONKURENCE

Če sledimo razslojenosti družbe (preko marksistične filozofije) in podamo zaključek, da slednja še vedno obstaja. Potem človek ni pripravljen na konec družbene ere. Preko razuma deluje v smeri recepcije in preprečitve konca ere.

Želja po konkurenci se nikakor ne more udejaniti. Vrsta se torej ne razvija ? Pomeni, da naravni zapis (po Darwin-u) vendarle ni v prevladi. Slednje ponuja svojo ceno, kot vsaka posledica.

Darwin pojmuje konkurenco na način, da veljajo za človeka glede na to, kako je nastal na tej zemlji, isti splošni sklepi, kakor za druga živa bitja.⁵ Tako podaja svoje nazore o vplivu izbora na kulturna ljudstva.⁶ Podaja tezo, da civilizacija na mnogo načinov ovira vpliv naravnega izbora.⁷ Nadalje: „Naravni izbor je posledica boja za obstanek, ta pa posledica naglega porasta prebivalcev.“⁸ V poglavju V. (Razvoj razumskih sposobnosti v praveku in v kulturnih dobah) podaja zaključek (preko pridržka), da je očitno bolj pravilno in bolj razvesljivo mnenje, da je bil napredek veliko bolj splošen od nazadovanja, da se je človek dvigal, četudi le počasi in po pretrganih

5 Prirejen prevod: Charles Darwin, Izvor človeka, Slovenski knjižni zavod Ljubljana, 1951, str. 1.

6 Ibidem, str. 133.

7 Ibidem, str. 135.

8 Ibidem, str. 141.

stopinjah iz nizkega življenjskega stanja, do najvišje stopnje, ki jo je doslej dosegel v znanju, morali in veri.⁹ Opredeli so do izumiranja, na način, da so predvsem posledica tekmovanja med plemeni in med rasami.¹⁰ Poda tezo, da se zdi, da je najvažnejša osnova uspeha stopnja civilizacije med seboj tekmujočih ljudstev.¹¹

Slediti je zaključku Darwina v Izvoru človeka (VIII. Poglavje - v originalu XXI.), da bi človeku lahko odpustili, ker je nekoliko ponosen na to, da se je povzpел na vrh organske lestvice, pa čeprav ne z lastnim naporom. Dejstvo je, da se je tako povzpел, namesto da bi ga tja že takoj postavili; zato lahko upa, da se bo v daljni bodočnosti povzpел še više.

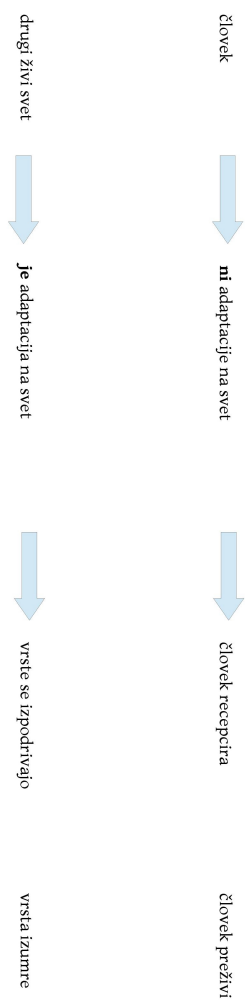
Slednja iztočnica ponuja optimistično željo, da bo v daljni prihodnosti ustvaril drugo, novo družbo. Seveda pa je razumeti Darwina za naravoslovca, težnja po novi družbi pa pomeni tudi družboslovno spremembo. Glede slednje pa naravni zapis ne ponuja nujno vsega potrebnega, kar je vprašanje za daljno bodočnost.

9 Ibidem, str. 143.

10 Ibidem, str. 179.

11 Ibidem, str. 180.

Prikaz 6 (prirejena konkurenca po Darwinu)

(3.1.2.) UGOVOR IZZIVA

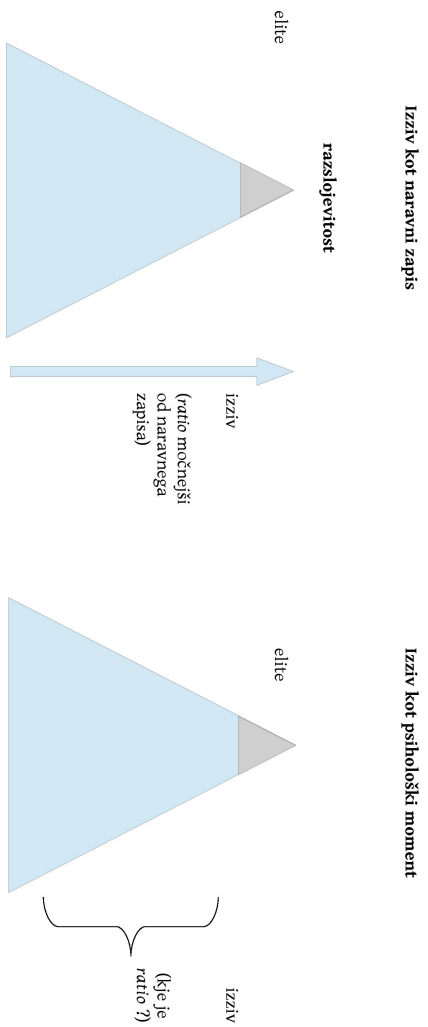
Izziv predstavlja (po sociološki teoriji) gonilo razvoja civilizacij. Lahko se ga šteje kot naravni zapis. V tem primeru, se je naravni zapis podredil razumu, saj vendarle razslojevitost tekom obdobja civilizacij ni bila izničena.

V kolikor pa je izziv okoliščina mislečega človeka (po psihološki teoriji), pa prav tako ne more biti vzrok za propad ere. Je pa lahko motor za spremembo ere.

Teorijo izziva (challenge) je postavil anglež Arnold Toynbee za razlago o nastanku civilizacij. Izziv neposredno povzroča neki napredek.¹²

12 Sergij Vilfan, Uvod v pravno zgodovino, Uradni list RS, 2012, str. 20.

Prikaz 7 (prirejen izziv po Tynbee-ju)

(3.2.) DELOVANJE ZGORNJEGA SLOJA

Oblast združena v eni osebi predstavlja oviro za spremembe (po marksizmu v enem razredu). Gre za okoliščino, katera je le ovira, v svojem bistvu pa ne preprečuje spremembe ere. Slednje je jasno izkazano v zgodovini.

Se pa postavlja vprašanje ali je delovanje zgornjega sloja ovira za propad ere. Lahko zatrdimo, da vzdrževanje starega stanja, torej elitizem, nikakor ni neprisotna ideja v sedanjosti.

Zgornji sloj obstaja tudi danes.

In vsekakor nima želja, da se era konča.

(3.3.) DELOVANJE DRŽAV

Izhodišče državnega zatrdjevanja idej lahko tudi ločuje. S tem se le multiplicirajo okoliščine, katere preprečujejo konec ere. Era namreč ni vezana na državo, temveč na vse države. Zato je dejavnik podaljševanja konca ere.

(3.4.) MEDNARODNO DELOVANJE

Mednarodno delovanje se je aktiviralo edino ob največjih primerih katastrof. Takrat so zrasla gibanja: Svet narodov, Organizacija združenih narodov, Evropski svet,...

Zgolj aktivacija v času sprememb (beri: tudi v želji preprečiti spremembe) ne more pomeniti gonila konca ere. Je pa motor sprememb.

(3.5.) EVROPSKA UNIJA

Evropska unija diha. Če bo delovala unitarno in se zapirala, bo delovala izključevalno. Kot taka ne more povzročiti konca ere, saj ne bo glavno gonilo svetovnih razsežnosti.

Omejenost na ekonomsko skupnost nikakor ne more povzročiti konca ere.

(4) POSKUS DEFINICIJE ERE

Če poskušamo biti najbolj (mógoče) obsežni, lahko podamo idejo, da se pojem ere nanaša na celotno življe. Lahko seveda življe predstavlja tudi živalski in rastlinski svet. Lahko se era nanaša tudi na zemeljske pojave. Konec koncev na planetarno dogajanje.

Če združimo vse prej navedene spremenljivke, ugotovimo da je era vsekakor obdobje združenih lastnosti (tako SSKJ).

Za namen našega eseja bomo ero definirali s sociološkim predznakom. Za nas bo era skupnost človeške civilizacije. Pri tem se ne bomo posebej opredeljevali do živalskega, rastlinskega sveta, zemeljskih pojavov in planetarnega dogajanja. S tem ne zanikamo moči vsega življa in nežive narave. Ravno življe omogoča, da človek živi. Neživa narava pa neposredno vpliva na življe. Ker pa bo imela ideja, ki jo zasledujemo sociološki predznak, bomo slednjo vejili iz družbe.

Spremljevalno pa se bomo opredelili tudi do žive in nežive narave, ko slednja pogojuje sociološke dejavnike.

Pri tem se bomo zoožili na področje okrog Sredozemskega morja. Pri tem takoj ugovarjamo, da je takih skupnosti po svetu nešteto in to na

vseh kontinentih.

Kateri so torej razlikovalni in povezovalni sociološki kriteriji. In kakšen vpliv imajo abduktivne družbene skupnosti.

Prikaz 8 (Evropa in Sredozemlje)

Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Sredozemlje#/media/Slika:Mediterranean_Sea_16,61811E_38,99124N.jpg

(4.1.) RAZLIKOVALNI SOCIOLOŠKI KRITERIJI

Izhajajoč iz odkritij (novega) sveta in njegove kolonizacije, se kot razlikovalni sociološki element šteje sprememba v času osamosvojitve izpod kolonizatorja.

Edini pravi razlikovalni sociološki element so družbe izvora. Slednje družbe niso bile deležne kolonizatorskih vplivov.

Postavlja se vprašanje v kolikšni meri so slednje izvirne družbe ohranjene. Kot tudi v kolikšni meri so sprejele svetovno nazorske rešitve.

Ustrezna tipologija bi kot prvo morala družbeno skupnost izpričati, da bi lahko potrdila razlikovalni sociološki kriterij.

Ravno zaradi pristanka na trdnih tleh, se slednji esej nanaša na meni znano območje, katero oblikujejo podobne sociološke težnje.

(4.2.) POVEZOVALNI SOCIOLOŠKI KRITERIJI

Lahko postavimo tezo, da je več povezovalnih socioloških kriterijev, kot pa razlikovalnih. Človek kot misleči ustvarjalec, namreč ne more obstati(-ajati) sam, temveč šele z načinom povezovanja in deljenja idej. Slednje predstavlja povezovalni kriterij tudi med družbo, katere se je pod vplivom odkritij in kolonizacije spremenila. Torej so slednje družbe lažje povezljive. Zato je tudi razširitev splošne nazorske samoumevna. Slednje ne velja za izvirne družbene oblike.

(4.3.) ABDUKTIVNE DRUŽBENE SKUPNOSTI

Z zavračanjem splošne nazorske, se oblikujejo manjše skupine družbe. Slednje, ali uporabljajo koristi novodobne družbe, ali pa jih stvarno zavračajo.

Bolj razlikovalne so stoične oblike, katere zavračajo novosti. Kot take so manj izpostavljene sociološki povezanosti.

(5) POSKUS DEFINICIJE SPREMEMBE ERE

Era kot skupnost, istomislečih skupnosti ljudi, se lahko spremeni edino kot taka. Sprememba torej vpliva na celotno skupnost. V našem primeru sredozemsko skupnost.

Tako se je dvig Egipta nadaljeval preko prevlade Perzijcev, Grkov, Rimljanov in določenih evropskih držav vse do danes. Celotna skupnost je zvesta slednjim spremembam in jim sledi. Element definicije je torej celotnost spremembe, katera vpliva na celotno družbo.

Ker ne gre za konec, temveč spremembo je njihov predstavnik (zagovornik, protagonist) le del družbe, kateri želi spremembo. Gre za logični aksiom, da se sprememba doseže, če je povzroči večina: ljudi, denarja, vojske,...

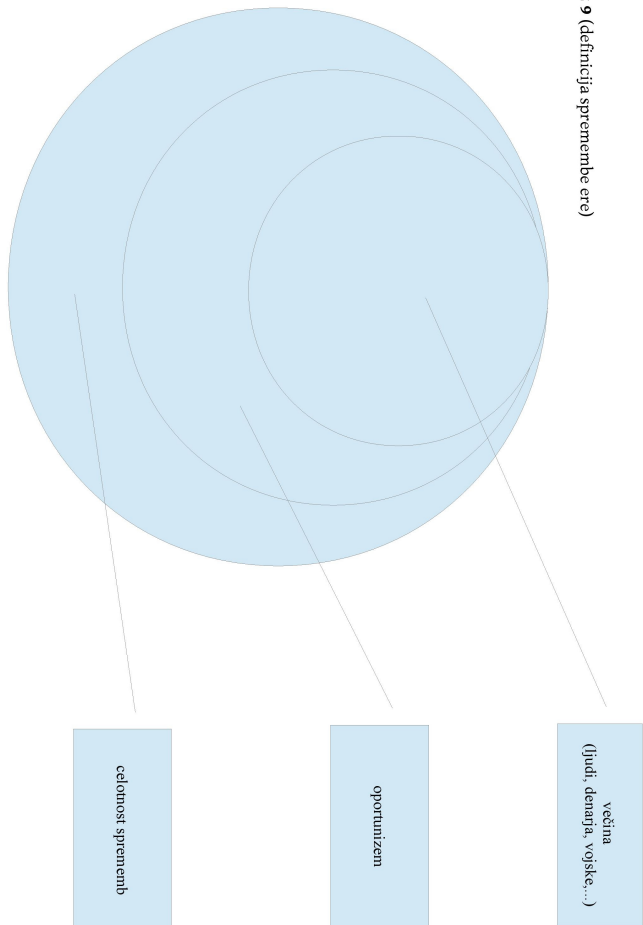
Nadaljevanje razlogovanja nas pripelje do zaključka, da spremembe niso ugodne (v prid) celotni skupnosti. Vsekakor pa se onemogoči drugače misleče, da dosežejo drugačne zaključke kot večina. Konec koncev je na mestu rek, da je važno na kateri strani se nahajaš.

Odločitve družbe kreira večina: ljudi, denarja, vojske,...

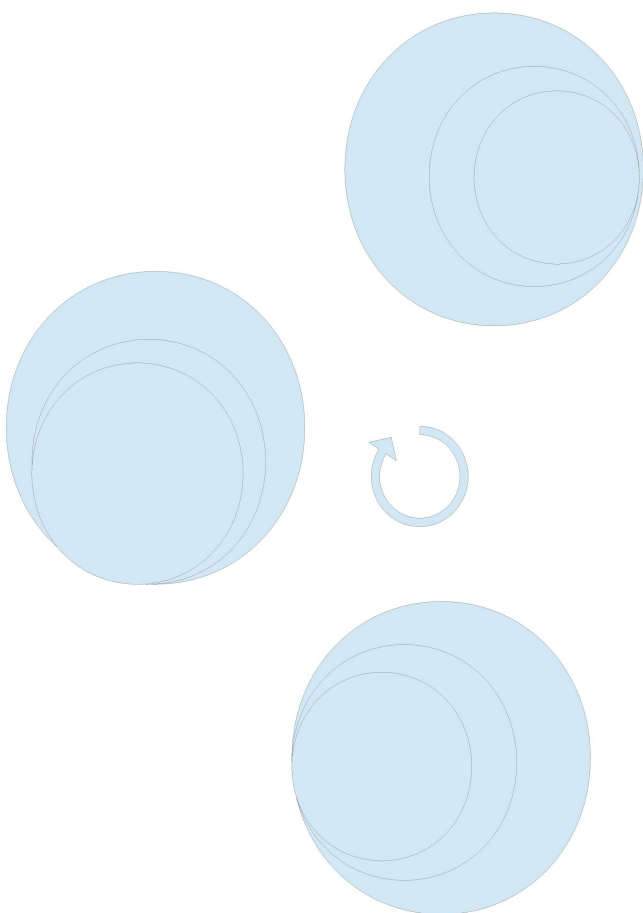
Sprememba deluje vedno preračunljivo (oportunistično), saj izrabi želje (koristi) večine. Želja oportunizma pa je, da se zmaliči želja drugače mislečih, kateri ne dobijo korist. Kot taka sprememba nujno ne pomeni nekaj dobrega. Sprememba mora ponuditi koristi za večino, da obvelja. Prav tako se taka sprememba ne zapravi hitro. Da se sprememba ovrže (beri: pride do nove spremembe) je zopet potrebna večina: ljudi, denarja, vojske....

Sprememba ere je nujno podvržena krožnosti (cikličnosti), saj je slednji krogotok njen začetek in konec. Konec pa je rojstvo nove spremembe ere. In tako naprej....

Príklad 9 (definičia spremembe are)

Příklad 10 (cikličnost)

(6) POSKUS DEFINICIJE KONCA ERE

Konec ere lahko pomeni, popolna negacija vzrokov za spremembo. Celotnost spremembe je tudi nujni element konca ere, tako v tem primeru ne velja negacija. Količina konca je namreč močnejša od posameznikov, celo večjih skupnosti. V tem primeru ne bom operiral s pojmi večine: ljudi, denarja, vojske ..., temveč iščem količino vrednostne presoje. Negacija bi bila le možna v miselnem preskoku, da ni pomembna moč, temveč vrednostna presoja. Če je slednja presoja del celotne civilizacije, moč ne igra nobene vloge in je sprememba itak celovita.

Logični aksiom, da se sprememba doseže, če je povzroči večina: ljudi, denarja, vojske,... ne more pomeniti konca ere. Konec ere namreč mora odzvanjati v vseh delih družbe, slojev,...

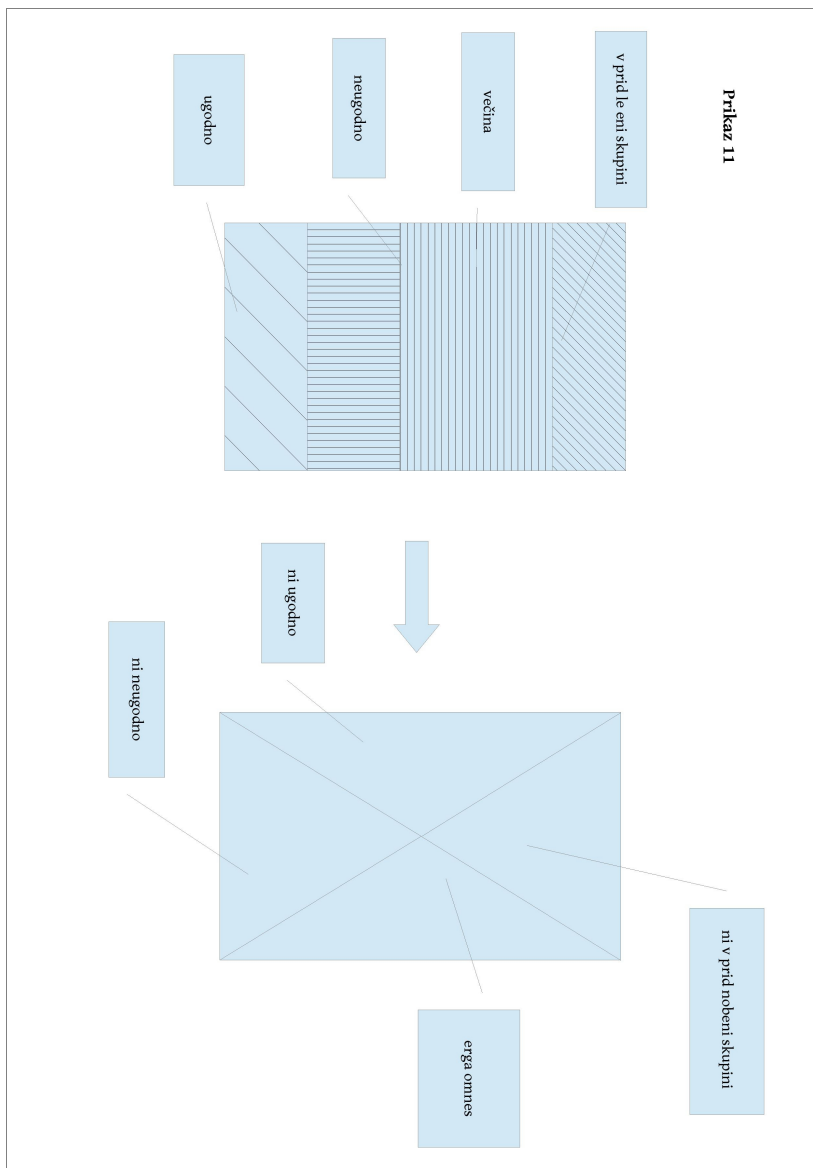
Pri tem ni pomembno ali je konec ere nekaj ugodnega ali neugodnega. V vsakem primeru pa omogoča vrednostno sodbo, da ne gre za spremembe, temveč konec.

Konec ere ne onemogoči drugače misleče, da dosežejo drugačne zaključke, saj vendarle konec ni v prid eni od skupnosti, temveč je ali v prid ali v škodo *erga omnes*.

Odločitve družbe v primeru konca ere ne kreira večina: ljudi, denarja, vojske,... temveč je popolnoma neodvisna od volje večine.

Konec ere ne deluje oportunistično, saj ne izrablja intence večine.

Kot tak konec ere ni ciklični, temveč dokončen.

(7) VZROKI ZA KONEC ERE (VULGARIS)

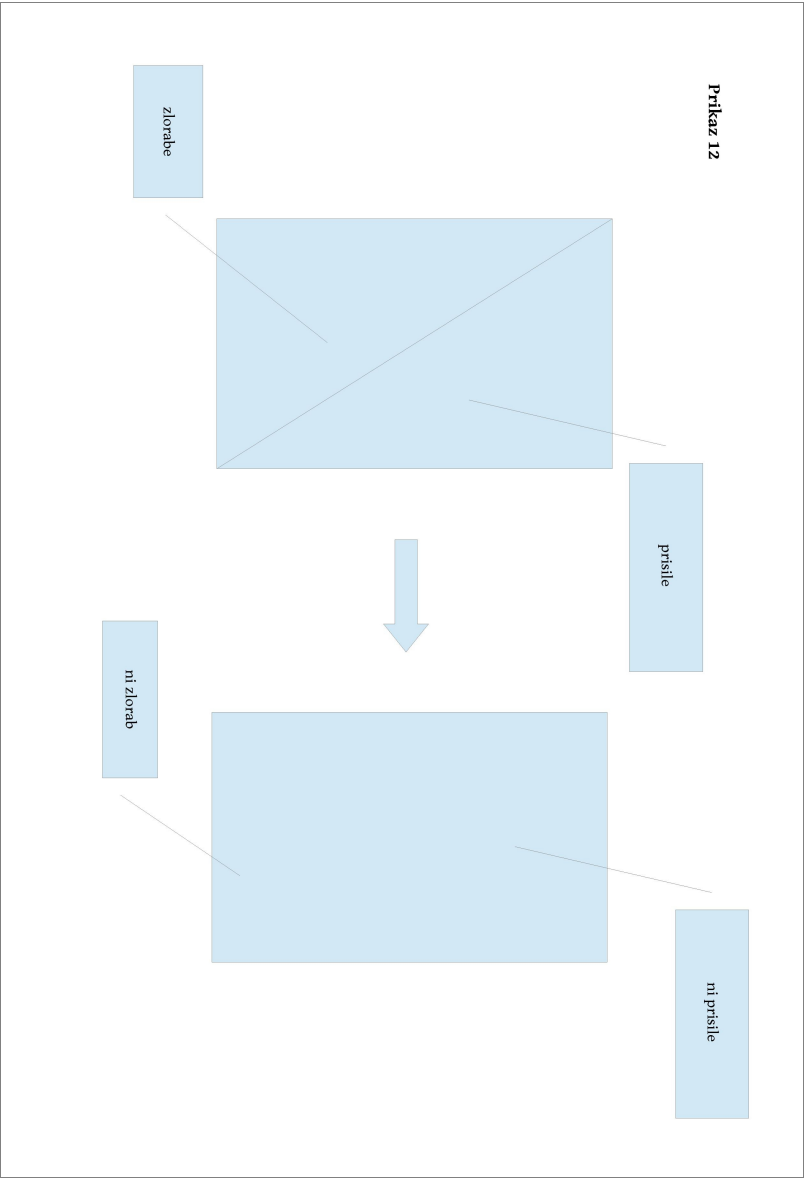
Če sedaj podam svoje naziranje glede konca ere na splošno, lahko ponudim negacijo obstoječega družbenega ustroja.

Kot takega ga definirajo prisile in zlorabe.

Prisilo predstavlja ustroj ureditve.

Zlorabo pa definirajo ravnanja posameznikov in skupin.

Era se bo nedvomno končala, ko bodo padli ustroji ureditve. Vendar pa slednje potrebuje še negacijo zlorab. Ko bodo izpolnjene te predpostavke, lahko govorim o koncu ere.

(8) HIPOTEZA KONCA ERE

Končno postavljam tezo:

„Padec prisile in zlorab bo omogočil padec ere.“

(9) NAVEZA NA PROPAD (STARIH) SREDOZEMSKIH CIVILIZACIJ

Če začnem s padcem (faraonskega) Egipta, je razlog propada, v prenosu prisile in zlorab na druge civilizacije. Ko je propadel tudi Rimski imperij, je nastalo obdobje brezvladja, vendar pa je propad omogočil vzpon zlorab. Govorimo o srednjeveških kraljestvih. Oblikovanje družbe preko razslojevanja posameznikov na osnovi zlorab, se je dokončno zamajalo 1789. Takrat se je ponovno oblikoval ustroj prisile. Z namenom omejevanja moči zlorabljujočih posameznikov. Vse do danes se krepi moč prisile, tudi v obliki raznih državnih, meddržavnih, naddržavnih tvorb. Vse kaže v smeri, da konca še ne bo tako hitro.

(10) P_{ADEC} PRISILE

Padec prisile pomeni popolni razkroj ustroja družbe. Hierarhičnost oblasti se razkroji na prvino človeka. Vsak posameznik deluje samostojno (avtonomno).

(10.1.) V_{MESNA} POT

Postavlja se vprašanje ali obstaja tudi vmesna pot.

Ali se lahko posameznik podvrže družbeni eri, katera spoštuje Deklaracijo iz leta 1948. Kot videno do zdaj, brez prisile ne gre.

V kolikor bi družba zasledovala načela deklaracije do popolnosti, prisila ne bi bila potrebna.

Zagovarjam stališče, da obstaja vmesna pot, ko padec prisile ne pomeni abolicije (beri razveljavitve), temveč samostojno (svobodno) sprejetje naravnih pravil.

Kaj je škodi za naravna pravila, je predmet eseja o utopiji.

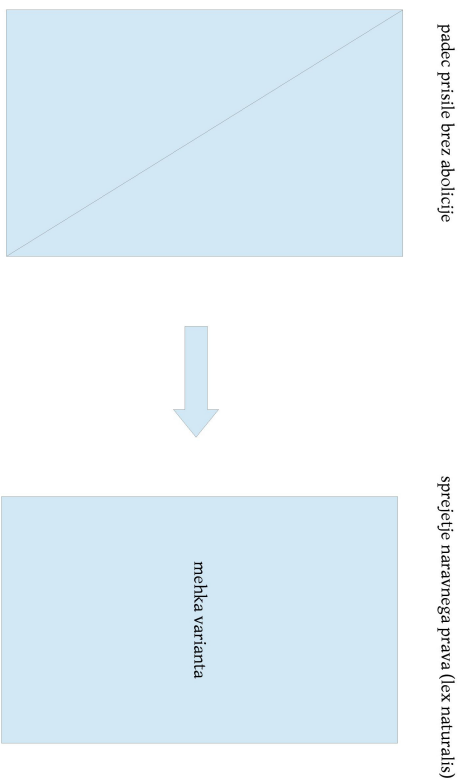
Pomemben pa je napotek, da pri mehki varianti, ustroj prisile deluje še naprej.

Ali lahko torej skupnost deluje po lastnih pravilih, če pri tem ne krši ustroja prisile. Odgovor je vsekakor pritrdilen. Seveda pa mora biti ravnanje enako za vse predstavnike civilizacije. Šele celokupnost bo omogočila konec ere. Gre za mehko varianto začetka nove ere.

Pri tem igra odločilno vlogo živa narava in neživa narava, katera zagotavlja pogoje za življenje ljudi.

Tako tudi zemeljski pojavi ne morejo predstavljati prisilnega elementa, kot se to dogaja s prodajo pravice do vode.

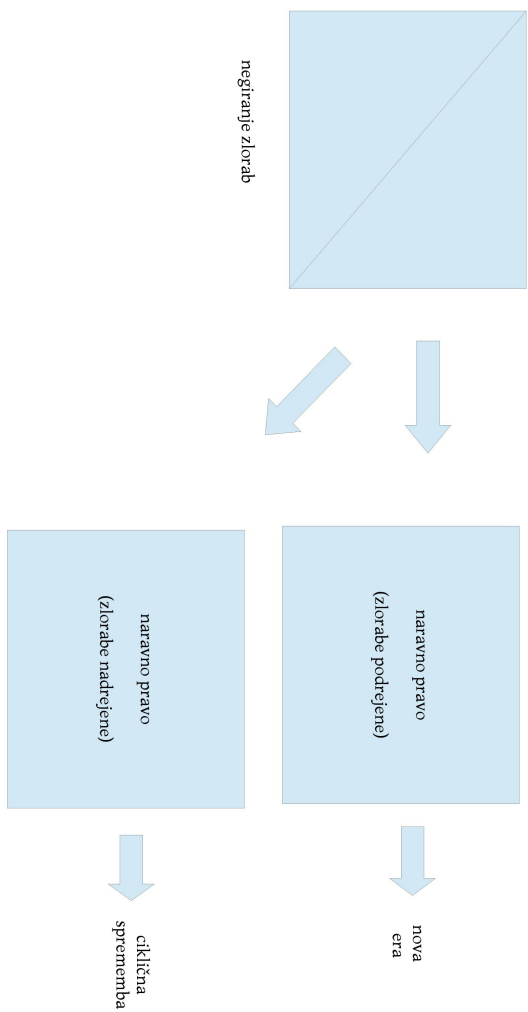
Prikaz 13

(11) $P_{\text{ADEC ZLORAB}}$

Delovanje celotne družbe v smislu naravnih pravil, aksiomično negira zlorabe. Kot take se štejejo zlorabe podrejene padcu prisile. Če pa zlorabe nadvladajo prisilo, potem so nadrejene in povzročajo ciklično spremembo v družbi, kot prej pojasnjeno.

Prikaz 14

QUO VADIS ?

Prikaz 15 (smer gibanja civilizacij Sredozemlja)

Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Sredozemlje#/media/Slika:Mediterranean_Sea_16.61811E_38.99124N.jpg